

Anhang B

iii

1851.

Rigsdagstidenden. № 10.

Tredie Session. — Udvalgenes Betænkninger.

(Forts. af Betænkni. om Sors Akad. Fæstegods o. s. v.)

Dette stemmer ogsaa ganske med Testamentets 16de Post, hvorefter disse Bønder skulle søges i almindelige Maader conserverede, eftersom det vilde stride aldeles herimod, om man vilde affære dem den Udgang til en saadan Belgjerning, som indrømmes Akademiet andre Bønder. Kun bør Overgangen for dem skee paa en anden Maade, som hver Fyldest for de dem hidtil tilflydte, i Testamentet begrundede, Fordele, hvilket, som Cultusministeren ved at forelægge Lovudkastet (Folkethingst. f. A., Sp. 7013—14) nærmere har udviklet, alene kan skee ved at lade Bederlaget tilflyde de nærværende Repræsenteranter for de paagjældende Familier.

Naar der nu spørges om, i hvilket Omfang de ved Testamentet tilfagte Begunstigelser ere tilflydte disse Bønder, kan det vel ikke nægtes, at Resolutionen af 22de Mai 1830 har udvidet dette Omfang, nemlig deels til Huusmandsstederne og deels til de paa Kalkreuz's Tid hoverisfrie Gaarde; men det bør dog tillige bemærkes, at denne Udvidelse er begrundet i den Forhøielse af Bøndernes Afgifter, som er foregaaet ved det i 1795 for Akademiet bestemte Afgiftssystem. Da nemlig det Kalkreuz'ske Gods fra de ældste Tider af havde meget lavt Hartkorn, og Afgiftsreguleringen i 1795 foregik efter Udskifningsboniteringen (ved hvilken det ogsaa ved Indførelsen af den ny Matricul for Akademiet's Godser skal være forblevet), sit det Kalkreuz'ske Gods, efter en Erklæring fra Godsinspecteuren af 12te Mai 1848, ved denne Afgiftsregulering forholdsvis højere Afgifter end Akademiet's øvrige ældre Gods, og efter en paa 21aarigt Gjennemsnit stillet Beregning af 23de Mai 1848, var derfor Resultatet, at

Akademiet (uden Hensyn til Tienderefusion og Skovudviisning, men med Jagttagelse af Landgildelettelsen og Indfæstningsnedsettelsen) af de Kalkreuz'ske Fæstegaarde aarlig havde oppebaaret 12 Rbd. 50½ Sk., og af sine andre ældre Fæstegaarde 13 Rbd. 15 Sk. pr. Lønde nyt Matriculshartkorn. Det maa derhos med Hensyn til Husene erindres, at Akademiet's Afgiftssystem for disse er meget byrdefuldere end for Gaardene, idet Afgiften af Huuslodderne, efter en Erklæring fra Godsinspecteuren af 28de Juli 1848, udgjør 16 Mk. pr. Td. Land boniteret Jord, men for Gaardene kun 8 Mk. 9 Sk. Udpalget har saaledes faa meget mere troet, at man ved Beregning af de Begunstigelser, som tilkomme Bønderne paa det Kalkreuz'ske Gods, aldeles bør slutte sig til den hidtil bestaaende, i Testamentet oprindeligt begrundede, skjøndt senere i forskjellig Reining udviklede og navnlig ved kongelig Resolution af 22de Mai 1830 nærmere, Tilstand.

Vi finde saaledes ved Udkastets § 5 Litr. a og b kun at erindre, at, da Loven af 8de April 1851 ikke omfatter Afløsning af Tiende eller Tienderefusion, bør denne ogsaa holdes udenfor nærværende Sag, og saaledes den første af de i Litr. a nævnte Broker bortfalde.

Derimod have vi ikke kunnet tiltræde § 5 c. Betragter man nemlig med det danske Cancellies forhenværende Præsident det Kalkreuz'ske Testamente som et almindeligt Arvefæstebrev for Godsets Bønder, men uden Berettigelse til at sælge og pantsætte, — en Ansfielse, der, hvad man end dommer om dens juridiske Gyldighed, dog turde være den, som ligger nærmest ved disse Forholds hidtilværende virkelige Stikelse, — vil det let sees, at der for disse Bønder ved dette arvelige Fæstes Overgang til Selveiendom un-